

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet

Saksbehandler, innvalgstelefon

Tonje Samuelsen, 69247112

Tillatelse til utplassering av lyttebokser, insektskamera og mistnett for flaggermus og fugl i Trolldalen, Nordre Pollen og Smihagen naturreservat.

Statsforvalteren gir NMBU tillatelse til å sette opp lyttebokser, insektskamera og mistnett for flaggermus og fugl i tre naturreservater. Tillatelsen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Bakgrunn for saken

Vi viser til søknad mottatt 22.04.2022. Det er søkt om tillatelse til å utplassere lyttebokser for flaggermus og fugl i Trolldalen naturreservat i Nordre Follo kommune, Nordre Pollen naturreservat i Ås kommune og Smihagen naturreservat i Frogn kommune.

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) forsker på metoder for passiv overvåking av fugler og pattedyr, og bruk av fjernmåling for å beskrive skogshabitat. NMBU gjennomførte datainnsamling på 12 lokaliteter i 2021 i perioden mai-september. Trolldalen, Nordre Pollen og Smihagen er aktuelle steder for innsamling av data med tanke på kriterier for lokalitet som: overhøyde, treslag, tretetthet m.m. Informasjon om artsfunn vil bli rapportert til Artsobservasjoner.

På hver lokalitet skal det utplasseres tre lyttebokser som gjør opptak av ultralyd fra flaggermus og en lytteboks som gjør opptak av fuglesang. I tillegg plasseres det et kamera som tar bilde rett opp i luften for å måle mengde mygg og andre insekter i luftmassene (mat for flaggermus og fugler). Kameraet plasseres på et fotostativ høyt over bakken for å ikke ta bilder av mennesker. Utstyret skal merkes med laminerte informasjonsplakater og skal stå ute i perioden mai-september 2022. Tillatelse fra grunneier skal hentes før utstyr plasseres i skogen.

For å kvalitetssikre lydopptak skal det settes opp mistnett og fange flaggermus inntil et par netter i måneden på hver lokalitet. NMBU har nødvendige tillatelser fra Miljødirektoratet og Mattilsynet for å gjennomføre fangsten.

Lovgrunnlag

Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for Trolldalen, Nordre Pollen og Smihagen naturreservat. Vi forvalter verneområdet etter en egen forskrift for hvert område med bestemmelser som sier noe om formålet med vernet, og hvilke tiltak og aktiviteter som er tillatt, forbudt eller som krever tillatelse.

Trolldalen, Nordre Pollen og Smihagen naturreservat har alle verneverdig vegetasjon som er viktig å bevare, samt at dyrelivet i Trolldalen og Nordre Pollen naturreservat er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse, i tillegg til at midlertidige innretninger er forbudt. I Smihagen naturreservat kreves det ingen dispensasjon for utsetting av midlertidige innretninger og unødig forstyrrelse av dyrelivet, men vi legger til grunn for at utplassering av utstyr krever en dispensasjon med tanke på at vegetasjon og trær berøres av tiltaket.

Trolldalen naturreservat:

Forskrift om vern av Trolldalen naturreservat ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 14.12.2018. Formålet med naturreservatet er å bevare et område som representerer en bestemt type natur i form av en relativt intakt kystnær lavlandsskog i en vestvendt lise. I kantsonen langs innmark og på åkerholmene finnes hagemarkspreget skog med flere gamle og grove eiker. Langs fjorden finnes åpen strandeng. Videre er formålet å verne et området som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det inneholder rike og varierte vegetasjonstyper, som rik blandingskog, lågurteikeskog, rik sumpskog og alm-lindeskog. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem. Hovedvekten av områdets verneverdier tas best vare på gjennom fri utvikling der målsettingen er å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, men aktiv skjøtsel kan være nødvendig for å opprettholde eller øke verneverdiene på åkerholmene og i kantsonen langs innmarken.

I henhold til verneforskriftens vernebestemmelser § 3 gjelder følgende bestemmelser i naturreservatet: Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse (§ 3 pkt. a). Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse (§ 3 pkt. b). Det skal ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av varige eller midlertidige innretninger (§ 3 pkt. c)

Nordre Pollen naturreservat:

Forskrift om vern av Nordre pollen naturreservat ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 10.06.2005. Formålet med naturreservatet er å bevare et skogområde som økosystem med alt naturlig plante- og dyreliv. Området er en rik, kystnær lavlandsbarskog med stor variasjon i vegetasjonssamfunn og flora. Av særskilt verdi er rike lågurtgranskoger med fragmenter av rike sumpskoger, samt at det er partier med edelløvskog innenfor området.

I henhold til verneforskriftens vernebestemmelser § 3 gjelder følgende bestemmelser i naturreservatet: Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse (§ 3 pkt. 1). Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse (§ 3 pkt. 2). Det skal ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av varige eller midlertidige innretninger (§ 3 pkt. 3)

Smihagen naturreservat:

Forskrift om vern av Smihagen naturreservat ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 17.09.1972. Formålet med naturreservatet er å bevare en større bestand av alm – lindeskog og gråor – askeskog.

I henhold til verneforskriftens vernebestemmelser kap. IV gjelder følgende bestemmelser i naturreservatet: Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse (kap. IV pkt. 1).

Verneforskriftene åpner ikke for at vi kan gi tillatelse til utsetting av lyttebokser, kamera og mistnett i Trolldalen, Nordre Pollen og Smihagen naturreservat da det ikke er egne unntaksbestemmelser som omfatter det omsøkte tiltaket. Statsforvalteren kan, i slike tilfeller, vurdere søknaden etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven (nml) § 48. Vi kan gi dispensasjon dersom tiltaket ikke er i strid med verneformålet og ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig.

Dispensasjonsmuligheten i nml. § 48 skal være en sikkerhetsventil, som skal fange opp uforutsette eller spesielle/særlige tilfeller. Hjemmelen skal ikke brukes til å utvide rammen for vernevedtaket ved at det rutinemessig gis dispensasjon til tiltak/aktiviteter som i utgangspunktet er forbudt. At vilkårene er oppfylt gir ikke krav på tillatelse. Det er opp til Statsforvalteren å vurdere om søknaden gir grunn til å gi dispensasjon fra verneforskriften i dette tilfelle.

Det følger av nml. § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved behandling av søknaden. Dette innebærer at kunnskapsgrunnlaget i saken skal være tilstrekkelig. I tillegg skal prinsippene om føre-var, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige driftsmetoder vurderes.

Vi forutsetter at viltforskriften følges og at tillatelser fra Miljødirektoratet og Mattilsynet er hentet inn for fangst av flaggermus og fugl.

Statsforvalterens vurdering

Beslutninger som berører naturmangfold skal bygge på kunnskap om naturverdier og effekten av påvirkninger (§ 8). Statsforvalterens kunnskap om verneområdene er basert på informasjon fra befaringer på Trolldalen og Nordre Pollen naturreservat, informasjon fra Naturbase og Artskart. Vi legger til grunn at det foreligger nødvendig kunnskap om naturverdiene og virkningene av tiltaket. Føre-var-prinsippet tillegges derfor liten vekt i denne saken.

Ved fangst av flaggermus og fugler med mistnett skal arbeidet organiseres slik at dyrenes liggetid i nettene ikke blir for lange. Det skal i tillegg tas hensyn til temperatur, vær, mengde flaggermus og fugler som er fanget i nettene. Det er viktig at nettene etterses og brukes på en måte som sikrer at flaggermus og fugler ikke kommer til skade, samtidig bør det gjøres en vurdering av om uvedkommende kan finne nettene og aktivere dem når de ikke er under tilsyn.

Kunnskap om den samlede belastningen (§ 10) skal ligge til grunn for vurderingen. Dette innebærer at virkningene av utsetting av lytteboks, insektskamera og mistnett skal vurderes i sammenheng med andre effekter på det samme naturmangfoldet. Tre lyttebokser, et insektskamera og et mistnett som skal være oppsatt et par netter i måneden vil gjøre liten skade hvis dette er settes opp/utføres på en måte som viser hensyn og er skånsomt for vegetasjon og dyreliv. Det står nevnt i søknaden at det ikke skal forekomme skade på trær eller vegetasjon. Mistnett vil trolig føre til noe unødig forstyrrelse for flaggermus og fugl, så lenge dette gjøres med hensyn til dyrenes velferd slik det står beskrevet i avsnittet over vil den samlede belastningen av tiltaket være liten.

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12) tas i bruk. Tiltaket kan tillates dersom tiltaket utføres slik det står beskrevet i søknaden. Lytteboksene skal festes med «gear ties» eller stropper hvis treet har større omkrets,

samt at lydopptak i trekronehøyde skal heises opp i treet ved hjelp av et «pulley»-system hvor det brukes en kasteslynge for å heise opp mikrofoner for å unngå å klatre i trærne. Batteriet til insektskamera er sikre og ikke miljø- og brannfarlige batterier. Vi forutsetter at utstyr (lyttebokser, insektskamera og mistnett) ikke plasseres på sårbar vegetasjon, samt at utstyret ikke fører til slitasje på trær eller vegetasjon. Tiltaket skal utføres hensynsfullt med tanke på dyrevelferd og naturverdiene i verneområdene.

Etter vår vurdering er utsetting av lyttebokser, insektskamera og mistnett ikke i strid med verneformålet og vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. Vilkårene for å gi dispensasjon med hjemmel i nml. § 48 er oppfylt.

Vedtak

Statsforvalteren gir tillatelse til utsetting av lyttebokser, insektskamera og mistnett i Trollaldalen, Nordre Pollen og Smihagen naturreservat. Tillatelsen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Tiltaket skal gjennomføres så skånsomt som mulig og ta hensyn til naturverdiene.
- Bruk av utstyr og arbeidsmetode skal gjennomføres slik det står nevnt i søknaden.
- Utstyr skal ryddes vekk og tiltaket skal utføres innen 1.10.2022.
- Utstyr skal ikke plasseres nær/på rødlistete verneverdier.
- Dokumentasjon for plassering av utstyr skal sendes til Statsforvalteren i Oslo og Viken før dette settes opp.
- Funn av arter skal registreres i artsobservasjoner.
- Denne tillatelsen skal være tilgjengelig i felt, og kunne forevises oppsyn og politi.

Statsforvalteren har bare vurdert søknaden etter verneforskriften. Vi forutsetter at det innhentes tillatelser etter annet lovverk om nødvendig. Statsforvalteren vil eventuelt kunne komme inn igjen i saken i den forbindelse.

Klageadgang

Du kan klage på dette vedtaket til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal sendes til Statsforvalteren. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Med hilsen

Karsten Butenschøn
seksjonssjef
Klima- og miljøvern avdelingen

Tonje Samuelsen
seniorkonsulent

Dokumentet er elektronisk godkjent